

Wytyczne Głównego Lekarza Weterynarii dotyczące praktycznego wdrażania zasad spełniania wymagań bioasekuracji w gospodarstwach utrzymujących świnie zgodnie z wymaganiami załącznika II RWK 2021/605 z dnia 7 kwietnia 2021. ustanawiającego szczególne środki zwalczania afrykańskiego pomoru świń.

1. Zasady bioasekuracji ustanawia załącznik II do RWK 7 kwietnia 2021r. ustanawiającego specjalne środki kontroli w odniesieniu do afrykańskiego pomoru świń.

2. Zasady bioasekuracji dotyczą gospodarstw utrzymujących świnie:

- w obszarze objętym ograniczeniami I,
 - w obszarze objętym ograniczeniami II,
 - w obszarze objętym ograniczeniami III,
- z których
- świnie będą wywożone poza obszary objęte ograniczeniami;
 - materiał biologiczny będzie wywożony poza obszary objęte ograniczeniami;
 - UPPZ będą wywożone poza obszary objęte ograniczeniami;
 - świeże mięso, surowe wyroby mięsne oraz produkty mięsne otrzymane ze świń utrzymywanych i ubitych w obszarze objętym ograniczeniami II i III będą wywożone poza te obszary.

3. Gospodarstwa, które wprowadzają na rynek zarówno zwierzęta, jak i ww. produkty zwierzęce opisane w pkt 2. muszą wdrożyć następujące zasady utrzymania świń:

a) nie może być bezpośredniego ani pośredniego kontaktu między utrzymywanymi świniami, a co najmniej:

- (i) innymi świniami utrzymywanymi w innych gospodarstwach (np. zakaz naturalnego krycia loch i loszek przez knura pochodzącego z innego gospodarstwa; nie utrzymywanie własnych świń przez pracowników zatrudnionych spoza fermy obsługujących świnie, materiały paszowe używane w gospodarstwie lub materiał ściółkowy; zakaz pożyczania i przywożenia do okresowego użycia sprzętu i narzędzi służących do obsługi świń z i do innych gospodarstw. Wyjątek stanowiłby specjalistyczny sprzęt i urządzenia niezbędny do użycia w budynkach gdzie przebywają świnie po uprzednio wykonanych zabiegach czyszczenia i dezynfekcji);
- (ii) dzikami zarówno żywymi, tuszami dzików odstrzelonych lub zwłokami dzików padłych;

b) każdorazowa zmiana obuwia i odzieży roboczej przy wejściu i wyjściu do/z budynku inwentarskiego, w którym przebywają świnie. Należy ustanowić wydzieloną strefę (np. oddzielną ścianką działową lub ławką), poza którą nie można przemieszczać się bez zmiany odzieży i obuwia;

c) mycie i dezynfekcja rąk oraz dezynfekcja obuwia przy wejściu do pomieszczeń inwentarskich (środki używane do odkażania spełniają wymagania i zarejestrowanych zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o produktach biobójczych);

d) brak jakiegokolwiek kontaktu z utrzymywanymi świniami przez okres co najmniej 48 godzin przez osoby uczestniczące w polowaniu lub odstrzale

sanitarnym, na którym pozyskano dziki lub jakiegokolwiek innego kontaktu z dzikami, tuszami lub zwłokami dzików;

e) obowiązuje zakaz wstępu nieupoważnionych osób lub wjazdu nieupoważnionych środków transportu do gospodarstwa, w tym do pomieszczeń, w których trzymane są świny. Oznacza to konieczność rejestracji wraz z zapisaniem celu wizyty wszystkich osób wchodzących do budynków inwentarskich o istotnym znaczeniu jak chlewnia, magazyn materiałów ściółkowych i pasz;

f) obowiązkowe jest rejestrowanie wszystkich osób i środków transportu, wkraczających do gospodarstwa, w którym trzymane są świny (przykłady rejestrów znajdują się na stronie (<https://www.wetgiw.gov.pl/nadzor-weterynaryjny/materialy-pomocnicze-dla-hodowcow-swin>));

g) pomieszczenia i budynki gospodarstwa, w którym trzymane są świny, muszą:

- (i) być zbudowane w taki sposób aby żadne inne zwierzęta z zewnątrz nie mogły wejść do budynków lub pomieszczeń, ani mieć kontaktu ze świniami utrzymywanymi w budynku/pomieszczeniu, ich paszą i ściółką (system zabezpieczeń przeciw owadom może być zorganizowany poprzez używanie lamp owadobójczych, lepów, repelentów, środków owadobójczych używanych na zewnątrz i wewnątrz budynków, larwicydów oraz odpowiednim zabezpieczeniu zbiorników przechowywania gnojowicy (obornika), osuszaniu terenu wokół budynków (nie dopuszczenie do utrzymywania się stojącej wody, bezodpływowych oczek wodnych itp.);
- (ii) umożliwiać wykonanie mycia i dezynfekcji rąk;
- (iii) umożliwiać dokonanie mycia i dezynfekcji tych pomieszczeń;
- (iv) posiadać warunki w postaci wydzielonego miejsca do zmiany obuwia i odzieży przed wejściem do pomieszczeń, w których trzymane są świny (np. szatni przepustowej lub miejsca oddzielonego ławką, ścianką działową itp.);

h) posiadać ogrodzenie chroniące przynajmniej pomieszczenia, w których trzymane są świny oraz budynki, w których przechowywana jest pasza i ściółka. Ogrodzenie gospodarstwa, które obejmuje poza ww. wymienionymi także obiekty mieszkalne i inne, w szczególności siedlisko, uznaje się za spełniające powyższe wymaganie. Ściany budynków z odpowiednio zabezpieczonymi otworami okiennymi i nie posiadająca otworów wejściowych/wjazdów do budynku, połączone z biegnącym od tej ściany ogrodzeniem mogą stanowić barierę spełniającą wyznaczony cel.

4. Posiadanie „Planu bezpieczeństwa biologicznego”. Plan bezpieczeństwa biologicznego obejmuje co najmniej:

- (i) ustanowienie w gospodarstwie stref „czystych” i „brudnych” dla pracowników, w zależności od typu gospodarstwa, takich jak szatnie, prysznic, stołówka.
Część czysta może obejmować wyłącznie budynki inwentarskie oraz miejsca przechowywania gotowej do użycia paszy i ściółkę. Nie wymaga się tzw. szatni przepustowych ale jeśli jest to musi być zaznaczone, że szatnia na ubrania używane poza budynkami jest częścią brudną,
- (ii) ustanowienie zasad dotyczących wprowadzania nowych świń do gospodarstwa. W przypadku zakupu świń - czy zakupione świnię wprowadzane są do budynków/pomieszczeń, w których już przebywają zwierzęta, czy stosowany jest system całe puste - całe pełne. Jeśli w budynku przebywają już inne świnię - w jaki sposób nowe świnię zostaną odizolowane na okres 30 dni od dnia ich wprowadzenia np. poprzez umieszczenie ich w osobnym kojcu i wykonywanie ich obsługi na końcu. Czy wprowadzanym świniom towarzyszy dokumentacja poświadczająca miejsce pochodzenia (świadectwo zdrowia);
- (iii) opracowane procedury czyszczenia i dezynfekcji pomieszczeń, środków transportu, sprzętu przetrzymywanego na fermie i higieny pracowników (osób obsługujących świnię);
- (iv) opracowane zasady zapewnienia żywności dla pracowników na terenie gospodarstwa oraz zakazu trzymania świń przez osoby pracujące bezpośrednio przy świniach;
- (v) jeśli dotyczy - program szkoleń dla pracowników, w tym każdego nowoprzyjętego do pracy przed podjęciem czynności, obejmujący co najmniej: zasady higieny, wejścia i wyjścia do/z budynków, gdzie utrzymywane są świnię, w tym zmianę odzieży i obuwia, zasady prawidłowego mycia i dezynfekcji rąk, obuwia, urządzeń, sprzętu i pomieszczeń, podstawowej oceny stanu zdrowia świń. O zasadach bioasekuracji przy obsłudze zwierząt w gospodarstwie powinni też być poinformowani domownicy.
W gospodarstwach nie zatrudniających osób z zewnątrz do obsługi świń, paszy i materiałów ściółkowych spełnienie tego wymogu następuje przez posiadanie ulotek informacyjnych, uczestnictwie min raz na 2 lata w spotkaniach szkoleniowych w sprawie zasad kontroli i zapobiegania ASF organizowanych dla hodowców świń;
- (vi) ustanowienie i przegląd minimum raz na rok lub kiedy zaistnieje potrzeba, zasad obejmujących przemieszczanie się ludzi, zwierząt, urządzeń i sprzętu wewnątrz gospodarstwa w celu zapewnienia właściwego oddzielenia różnych jednostek epizootycznych (np. budynków, obszarów produkcyjnych fermy jak porodówki, odchowalnie, tuczarnie), zasady dotyczące ustanowienia konkretnych wejść i wyjść do budynków oraz uniknięcia bezpośredniego lub pośredniego kontaktu świń z UPPZ, odpadami kuchennymi powstającymi w gospodarstwie, a

także zwierzętami z innych jednostek epizootycznych. Opracowane procedury przekazania padłych świń do unieszkodliwienia w zakładach sektora utylizacyjnego (odbiór przez uprawniony podmiot z podaniem nazwy i kontaktowego numeru telefonu lub adresu mailowego, wypełnienie oświadczeń w dokumentach handlowych o zgłoszeniu upadków do PLW;

- (vii) procedury i instrukcje dotyczące stosowania zasad wymagań bioasekuracji podczas konieczności dokonywania napraw, remontów, czy konserwacji urządzeń lub innej infrastruktury budynku gdzie przebywają świny, przechowuje się pasze i ściółkę, w tym zasady wejścia do tych budynków i wyjścia;
- (viii) zasady przeprowadzania audytów i/lub samooceny opracowanych i stosowanych zasad bioasekuracji w tym „Planu bezpieczeństwa biologicznego”. Taki przegląd dokumentacji powinien być robiony minimum raz na rok lub po każdej zmianie jak zwiększenie produkcji (nowe budynki), zmiany sposobu zakupu zwierząt, zmiana typu gospodarstwa np. z cyklu zamkniętego na tucz. W przypadku gospodarstw do 300 sztuk średniorocznie audyt przeprowadzany będzie w ramach kontroli PLW.

5. Kontrole PLW lub urzędowych lekarzy weterynarii w gospodarstwach prowadzone są z częstotliwością:

- w obszarach objętym ograniczeniami I i II: dwa razy do roku w odstępach min. 4 miesięcy. Kontrola sprawdzająca w przypadku wykrytych uchybień może być zaliczona do wymogu częstotliwości wizyt jeśli odbywała się z uwzględnieniem nakazanego interwału czasowego,
- w obszarze objętym ograniczeniami III: cztery razy do roku w odstępach 3 miesięcznych. Liczba kontroli może być zmniejszona do 2 kontroli rocznie, jeśli ostatnia kontrola warunków utrzymania świń potwierdziła spełnienie wymagań bioasekuracji oraz prowadzony jest monitoring i nadzór choroby określony przepisami art. 16 ust. 1 lit. c RWK.

6. Wobec gospodarstw, które nie umieszczają na rynku świń i produktów pochodzących od świń lub nie przemieszczają świń poza obszar objęty ograniczeniami, w którym same się znajdują, w dalszym ciągu i w pełnym zakresie należy stosować przepisy rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 10 sierpnia 2021 r. *w sprawie środków podejmowanych w związku z wystąpieniem afrykańskiego pomoru świń*. W zakresie przemieszczeń wewnątrz obszarów objętych ograniczeniami oznacza to przede wszystkim, że przemieszczenia wymagają uzyskania pozwolenia właściwego PLW, zaopatrzenia przesyłki w świadectwo zdrowia oraz nie muszą być poprzedzone pobraniem prób do badań laboratoryjnych w kierunku ASF.

Plan bezpieczeństwa biologicznego dla gospodarstw utrzymujących świnie w liczbie do 300 sztuk średniorocznie, nie zatrudniających pracowników do obsługi zwierząt, i produkcji pasz spoza gospodarstwa¹.

Nazwa Gospodarstwa	(jeśli dotyczy)
Adres	
Numer identyfikacyjny	
Telefon	
Właściciel	

Czynnik wpływający na bezpieczeństwo biologiczne	Sposób zabezpieczenia przed rozprzestrzenianiem chorób	Wykonanie TAK/NIE ²
Ustalenie stref „czystych” i „brudnych”	Strefa „czysta” – budynki / pomieszczenia / miejsca gdzie trzyma się świnie, ściółkę, paszę. Strefa „brudna” - część gospodarstwa nie granicząca bezpośrednio z wejściami do strefy „czystej”, która obejmuje dom mieszkalny posiadacza świń, miejsce parkowania samochodów, maszyn rolniczych, kontenery na odpady itp.	
Czyszczenie i dezynfekcja pomieszczeń	Czyszczenie i dezynfekcja pomieszczeń odbywa się za każdym razem kiedy świnie zostaną wyprowadzone z kojca/pomieszczenia albo minimum raz na 6 miesięcy. Do dezynfekcji używa się środków zatwierdzonych do zwalczania wirusów i bakterii oraz z nie przekroczonym terminem ważności do użycia. Instrukcja przygotowania środka dezynfekcyjnego dostępna jest w gospodarstwie do wglądu dla osoby przygotowującej odpowiedni roztwór.	
Czyszczenie i dezynfekcja sprzętu	Czyszczenie i dezynfekcja sprzętu używanego w strefie „czystej” odbywa się min raz w tygodniu lub za każdym razem gdy sprzęt jest wyniesiony spoza strefę „czystą” lub zabrudzony. Do dezynfekcji używa się środków zatwierdzonych do zwalczania wirusów i bakterii oraz z nie przekroczonym terminem ważności do użycia. Instrukcja przygotowania środka dezynfekcyjnego dostępna jest w gospodarstwie do wglądu dla osoby przygotowującej odpowiedni roztwór.	
Czyszczenie i dezynfekcja samochodów, maszyn	Samochody i urządzenia wjeżdżające na teren gospodarstwa muszą mieć oczyszczone i zdezynfekowane min. koła i nadkola. Pojazdy wjeżdżające do strefy „czystej” muszą być umyte i zdezynfekowane z zewnątrz w całości. Do dezynfekcji używa się środków zatwierdzonych do zwalczania wirusów i bakterii oraz z nie przekroczonym terminem ważności do użycia. Instrukcja przygotowania środka dezynfekcyjnego dostępna jest w gospodarstwie do wglądu dla osoby przygotowującej odpowiedni roztwór.	
Higiena osób mających kontakt ze świniami	Każda osoba obsługująca świnie lub pracująca przy paszy / ściółce przy wejściu do strefy „czystej” zmienia obuwie oraz ubranie robocze używane wyłącznie w wyznaczonej strefie. Przy wejściu do strefy czystej (obligatoryjnie przy budynku gdzie przebywają świnie) znajduje się stałe źródło wody lub zamiennie np. wiaderko z wodą, mydło i szczotka oraz mata/kuweta z środkiem dezynfekcyjnym	
Wprowadzanie świń do gospodarstwa	Wprowadzenie świń ze znanego źródła, odpowiednio oznakowanych i ze świadectwem zdrowia; nie umieszczanie świń w tym samym kojcu, w którym przebywają inne świnie, trzymane dłużej niż 30 dni lub od urodzenia. Rozród świń – optymalnie inseminacja. Dopuszcza się naturalne krycie knurem utrzymywanym we własnym gospodarstwie, nie stosuje się naturalnego krycia loszek i loch pochodzących z innych gospodarstw.	
Wysyłanie świń z	Wysyłanie świń bez objawów chorobowych, właściwie oznakowanych	

gospodarstwa	i z wymagana dokumentacją (świadczenie zdrowia, dokument łańcucha żywieniowego jeśli do rzeźni). Rozród świń – inseminacja lub naturalne krycie knurem utrzymywanym we własnym gospodarstwie. Nie stosuje się naturalnego krycia knurem pochodzącym z innego gospodarstwa (nie dopuszcza się wysytek loch/loszek do knura).	
Posiadanie wiedzy na temat chorób świń	Uczestniczenie w szkoleniach organizowanych przez PLW, ODR inne; posiadać ulotki i materiały dotyczące zapobiegania chorobom świń	
Wejście osób z zewnątrz w celu wykonania usług (naprawy, remonty, wizyty lekarskie, inseminacja itd.)	Każda osoba wchodząca do strefy „czystej” musi: oczyścić obuwie i zastosować jednorazowe ochraniacze/ zmienić obuwie na robocze stosowane wyłącznie w budynku inwentarskim; zastosować jednorazowy kombinezon ochronny lub czyste, wyprane ubranie robocze. Przejście do budynku gdzie przebywają świny wyłącznie przez matę dezynfekcyjną/kuwetę wypełnioną środkiem dezynfekcyjnym. Narzędzia używane w strefie „czystej” muszą być wyczyszczone i jeśli możliwe zdezynfekowane. Narzędzia ze strefy czystej nie mogą być używane poza strefą czystą.	
Przygotowanie paszy dla świń	Zakaz stosowania zielonki, odpadków kuchennych; ziarno przed skarmianiem pozyskane z ooo* II lub ooo III przechowywane 30 dni; zabezpieczone przed dostępem zwierząt w zamkniętym pomieszczeniu.	
Materiał ściółkowy dla zwierząt - słoma	Materiał ściółkowy pozyskany z ooo* II lub ooo III przechowywany 90 dni przed zastosowaniem; zabezpieczony przed dostępem zwierząt pod dachem i ogrodzony lub w zamkniętym pomieszczeniu.	
Zagospodarowanie odpadów w tym padłych świń	Wszystkie padłe świny w wieku powyżej 28 dni zgłaszane raz w tygodniu do PLW; przechowywanie padłych świń w zamkniętych kontenerach w strefie „brudnej”.	

* ooo – skrót od obszar objęty ograniczeniami

Kontrola przeprowadzona w dniu

.....
Imię i nazwisko powiatowego lekarza weterynarii
(lub pieczętka)

.....
Akceptacja planu / Brak akceptacji podpis³

Czynnik wpływający na bezpieczeństwo biologiczne	Uwagi PLW w celu korekty Planu lub jego wykonania

Zapoznałem się i rozumiem uwagi PLW dotyczące poprawienia „Planu bezpieczeństwa biologicznego”.

Data

Podpis.....
właściciel/posiadacz świń

1- Analiza i weryfikacja „Planu bezpieczeństwa biologicznego” przeprowadzana jest min. raz do roku przez powiatowego lekarza weterynarii podczas kontroli w gospodarstwie. Dokument zatwierdzony już przez PLW w „okresie przejściowym” (do końca października 2021) obowiązuje.

2 – Wypełnia właściciel / posiadacz świń.

3 – Niepotrzebne skreślić